

Arleta Klaudia Hrehorowicz
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Nauk Pedagogicznych

**Sprawozdanie z II Ogólnopolskiej
Konferencji Naukowej „Współczesne
Problemy Nauki i Szkolnictwa Wyższego”.**

Toruń 16–17 września 2013 r.

Kontakt:	Arleta Klaudia Hrehorowicz <i>edu.platon@gmail.com</i>
Jak cytować:	Hrehorowicz, A. K. (2013). Sprawozdanie z II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Współczesne Problemy Nauki i Szkolnictwa Wyższego”. Toruń 16–17 września 2013 r. <i>Forum Oświatowe</i> , 3(50), 179-182. Pobrano z: http://forumoswiatowe.pl/index.php/czasopismo/article/view/140
How to cite:	Hrehorowicz, A. K. (2013). Sprawozdanie z II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Współczesne Problemy Nauki i Szkolnictwa Wyższego”. Toruń 16–17 września 2013 r. <i>Forum Oświatowe</i> , 3(50), 179-182. Retrieved from http://forumoswiatowe.pl/index.php/czasopismo/article/view/140

W dniach 16–17 września 2013 r. do Torunia przybyli przedstawiciele kilkunastu ośrodków naukowych, m.in. Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Uniwersytetu Warszawskiego czy Uniwersytetu Śląskiego w celu podjęcia dyskusji o „Współczesnych problemach nauki i szkolnictwa wyższego”. Organizacji konferencji podjęli się Beata Przyborowska (Prorektor ds. Kształcenia UMK w Toruniu) oraz Jacek Pakuła (przewodniczący Samorządu Doktorantów UMK). Natomiast w składzie Komitetu Naukowego Konferencji znaleźli się wybitni profesorowie toruńskiego środowiska akademickiego: Beata Przyborowska, Ryszard Borowicz, Piotr Petrykowski, Tomasz Justyński oraz Andrzej Sokala.

Zważywszy, że minione dwa lata obfitowały w reformy systemu szkolnictwa wyższego – chociażby przyjęcie ustawy o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 11 marca 2011 r. czy ustawy o stopniach naukowych, a ponadto przedłożony 16 lipca br. do konsultacji społecznej projekt ustawy nowelizującej Prawo o szkolnictwie wyższym – debata wydaje się być inicjatywą potrzebną, wręcz konieczną. Ta dwudniowa Ogólnopolska Konferencja Naukowa stała się drugim już forum wymiany myśli na temat trudnej sytuacji, w jakiej znajdują się obecnie uczelnie wyższe w Polsce – o ich funkcjonowaniu i roli, jaką odrywają nie tylko w życiu pojedynczych jednostek, ale całego społeczeństwa.

Obrady podzielono na pięć paneli dyskusyjnych. Pierwszy koncentrował się wokół terminów autonomii uczelni, wolności nauki i nauczania czy wreszcie prawa oraz wolności człowieka i obywatela, których rozumienie zdaje się być niezbędne do analizy problematyki działań podejmowanych przez władze uczelni wyższych. Analizy przepisów kodeksu postępowania administracyjnego w sprawach z zakresu szkolnictwa wyższego dokonała Agnieszka Skóra (UMK), zwracając tym samym uwagę prelegentów na brak klarownej, spójnej koncepcji stosowania tych przepisów. Następnie sformułowano podstawowe zasady, jakimi należy kierować się stosując przepisy k.p.a., np. w odniesieniu do wydawania decyzji przez komisje rekrutacyjne w sprawach przyjęcia na studia lub w sprawach dotyczących nadzoru nad działalnością uczelnianych organizacji studenckich.

Dwa kolejne wystąpienia traktowały o różnicach między interesami jednostek a szkoły wyższej. Monika Stachowiak-Kudła (Uczelnia Łazarskiego) rozpoczęła od wyjaśnienia, na czym polega autonomia, co do zasady, w funkcjonowaniu uczel-

ni. Następnie podjęła próbę zinterpretowania pojęcia wolności nauki i nauczania. Doskonałym uzupełnieniem referatu Stachowiak-Kudły o istotne kwestie dotyczące praw obywatelskich można byłoby uznać rozważania Pawła Sobotko (UWM), który, odwołując się do rozumianej w kontekście publicznego prawa podmiotowego prawnej sytuacji obywatela jako tej, w jakiej jednostka może skutecznie żądać czegoś od państwa, wskazał istniejące gwarancje prawno-podmiotowe przysługujące badaczom, jak również przepisy ograniczające wolność nauki.

Od omówienia systemu finansowania zarówno w aspekcie prawnym, jak i praktycznym funkcjonowania wyższych uczelni Dorota Moroń (UWR) rozpoczęła drugi panel dyskusyjny. Pomimo że celem wystąpienia była „analiza publicznego oraz prywatnego finansowania usług z zakresu edukacji wyższej w Polsce”, to jednak postawione przez badaczkę pytanie o faktyczną bezpłatność, a także równość w dostępie do edukacji ze względu na ograniczoność czasu pozostało bez jednoznacznej odpowiedzi. Zagadnienie zdawało się jawić prelegentom jako godne uwagi z powodu coraz to powszechniejszej opinii, jakoby uniwersytet stawał się marketem oferującym usługi skrojone na miarę oczekiwań studenta. Student – świadomy „klient” – poszukuje takiej szkoły, w ofercie której znajdzie tani i praktyczny produkt, jakim jest wykształcenie. Pozostałe przemówienia koncentrowały się na tematyce finansowania uczelni kościelnych ze środków publicznych (Michał Szewczyk, UMK), finansowaniu uczelni ze środków zewnętrznych (Piotr Rodak, AWF Katowice) oraz nie mniej ważnych dotacjach budżetowych (Krzysztof Czarnecki, UMK).

Dywigując na temat współczesnych problemów nauki i oświaty wyższej nie należało pominąć sytuacji materialnej studentów i doktorantów. Wielowątkowego ujęcia stypendiów naukowych oraz socjalnych podjęli się Jacek Pakuła (UMK) i Łukasz Krawiranda (UW). Sebastian Gajewski (UW) zreferował etapy postępowania w sprawie przyznania środków w ramach programu „Diamentowy grant”, a Marta Czakowska (KPSW w Bydgoszczy) przeanalizowała problematykę przyznania stypendium w związku z kontynuowaniem nauki na drugim kierunku studiów, wskazując na orzecznictwo sądów administracyjnych. Autorem ostatniego referatu w III sesji naukowej był Paweł Rażny (UMK), który powołując się na Prawo o szkolnictwie wyższym, znowelizowane ustawą z dnia 18 marca 2012 r. wskazał na dwa sposoby powoływania rektora uczelni wyższej.

Choć Paulina Karbownik (UMK) ubolewała nad „(nie)obecnością ‘kwestii nauk humanistycznych’ w debacie nt. przyszłości polskiej nauki”, to jednak głos pedagogów zdecydowanie zdominował IV – przedostatnią sesję naukową, podczas której zgromadzeni badacze zastanawiali się m.in. nad jakością studiów doktoranckich (Joanna Kufel, UŁ) czy nad wizerunkiem szkół wyższych wśród absolwentów jednej z najlepszych szkół średnich w Polsce (Aldona Lipka, UMK). Obecny rynek pracy zmusza jednostki do stałego podnoszenia kwalifikacji, doskonalenia już nabytych umiejętności i doksztalcania, a każdą z podjętych aktywności trzeba dokumentować odpowiednim certyfikatem czy zaświadczeniem. Dyplom studiów wyższych, w dobie merytokracji, upowszechnił się tracąc tym samym na wartości. Absolwenci studiów magisterskich stają zatem przed wyborem – walczyć o pozycję na rynku pracy, gdzie

w przypadku niepodejmowania żadnej pracy dodatkowej w czasie trwania nauki nie są atrakcyjni dla potencjalnego pracodawcy, czy przedłużyć okres bycia studentem podejmując studia III-go stopnia. Nie powinien dziwić fakt, iż konsekwencją tego jest obecność nierzadko zupełnie przypadkowych osób, pragnących nagle uzyskać stopień doktora. Kufel zwróciła uwagę nie tylko na jakość kształcenia doktorantów, ale też ich wątpliwy rozwój naukowy.

Ostatnia część konferencji rozpoczęła się od „groźby edukacyjnej zapaści”, czyli o trudach publikowania wyników pracy naukowej. Michał Starczewski (UW) przyjął tezę, że korzystanie z narzędzi, takich jak repozytoria, bazy czasopism czy protokoły OAI-PMH jest najlepszą metodą mającą uchronić przed marginalizacją Polski na mapie światowego rozwoju naukowego. Twierdzenie to, choć odważne, stało się przyczynkiem do rozmowy nt. konkretnych uregulowań prawnych upowszechniania efektów swoich badań. Temat badań rozwinęła następnie Judyta Cabańska (UE w Poznaniu) wymieniając liczne zalety i wymierne korzyści płynące z mobilności międzynarodowej naukowców. Arleta Hrehorowicz (UMK), Paweł Cegliński i Marta Szarszewska (UMK) uwagę prelegentów skupili na wspomianej już inflacji wykształcenia proponując uzupełnienie edukacji formalnej w zdalne metody kształcenia, np. uznaną przez Brytyjczyków za najnowocześniejszą i najsukuteczniejszą metodę nauczania Massive Open Online Courses.

Choć przedmiotem analizy i podjętych na II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pod hasłem „Współczesnych problemów nauki i szkolnictwa wyższego” były przyjęte przez ustawodawcę prawne regulacje, to jednak uczestnicy debaty udowodnili interdyscyplinarny charakter poruszanych kwestii. Błędem byłoby uważać, że w temacie szkolnictwa wyższego winni zabierać głos wyłącznie prawnicy. Pedagodzy, socjologowie, historycy, ekonomiści, administratywiści – każdy, komu nie jest obojętny los polskiego szkolnictwa wyższego miał okazję podzielić się swoimi poglądami i pomysłami naprawy szkolnictwa wyższego. Wypadałoby wierzyć, iż następna III konferencja w 2014 r. skupi jeszcze większe grono nie tylko teoretyków, ale zwłaszcza praktyków chcących zmienić negatywny obraz szkolnictwa.

**REPORT FROM THE 2ND NATIONAL CONFERENCE WSPÓŁCZESNE
PROBLEMY NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO”. TORUŃ, SEPTEMBER
16–17, 2013**